СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. — Ч. 40. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер 18 лютого 1932. — VOL. XL. — No. 40. — Jersey City, N. J., Thursday, February 18, 1932. — THREE CENTS.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

ФІНАНСОВИЙ ЗРІСТ У. Н. СОЮЗА. ЗВІТ ЗНАВЦЯ ПРО ПОТРЕБУ РЕФОРМИ.

Контроля знаходить господарку і діловодство у взірцевім порядку. Звіт управителя і Редакційного Комітету „Свободи".

ДЖЕРЗИ СІТИ. — Другий день нарад Головних Урядників розпочався звітом Головного Фінансового Секретаря, Романа Слободяна. Звіт виказав, що посмертний фонд У. Н. Союза зріс за останній рік на $235,026.40, резервовий на $29,188.52. Обидва ті фонди призначені на забезпечення грамот. Разом з іншими фондами старих і нових родів обезпечень фонди організації збільшилися за останній рік на суму $287,131.91.

В Молодечім Департаменті У. Н. Союза є теж значний фінансовий приріст, бо фонди зросли на $37,578.99. Разом фінансовий приріст виносить $324,710.90.

Всі інвестиції організації знаходяться в добрім забезпеченню.

Зі звіту Головного Касієра, Василя Левчика, виходить, що грошевий оборот в організації в старих і нових родах обезпечення виносив в останнім році суму $649,835.45 Розхід виносив $645,230.99. В Молодечім Департаменті виносив цей оборот $57,483.41 а розхід $103,118.92. Великий розхід пояснюється тим, що значну суму готівки інвестовано в морґеджах і бондах.

Готівка У. Н. Союза виносить $517,927.43. Ці гроші не є заморожені в ніякім банку. Загальний маєток У. Н. Союза виносить з днем 31 грудня 1931 р. $3,022,315.88.

Управитель „Свободи", Петро Маційовський, ствердив, що загальна депресія відбилася також на оголошеннях і друкарських замовленнях „Свободи". Прихід „Свободи" за останній рік виносив $80,055.98, а розхід — $78,184.58. Чистий прибуток „Свободи" був за останній рік $1,871.40.

В імени Контрольної Комісії здав звіт гром. О. Шараварко, а доповнили його звіти дальших членів комісії, а це о. д-ра В. Клодницького і о. Г. Пипюка. Всі вони ствердили розквіт, фінансовий зріст і розумне ульокування фондів у готівці, морґеджах і бондах.

В імени Редакційної Комісії підніс Предсідатель Мурашко, як голова Комісії, що Комісія працювала ввесь час спільно з редакторами та обговорювала з ними всі справи, які відносяться до редакції й організації.

Подрібний звіт про спосіб редаґування ґазети, заграничних співробітників та політичну ситуацію в краю, на іміґрації і тут в Америці здав редактор Омелян Ревюк.

СЕНАТ ПРОТИ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНҐТОН. — Законопроект Костіґена-Ля Фолета в справі призначення $375,000,000 на федеральну допомогу безробітним перепав 48 голосами проти 35. Про цей проект говорено як про „безробітну пайку".

Сенатор Ля Фолет, відповідаючи сенаторови Фесови, котрий був проти федеральної допомоги, а за допомогу по місцях, заявив, що порада Феса повинна ввійти в історію разом з порадою Марії Антоанети підчас французької революції, коли вона радила голодним їсти тісточка, як не можуть дістати хліба.

НОВИЙ ПОДАТОК НА ҐАЗОЛІНУ І ҐАЗ.

ВАШИНҐТОН.—Оґден Мілс, новий секретар скарбу, заповідає буджетовий недобір на суму $1,241,-000 і домагається підвищення податків. Пропонує піднести податок на ґазоліну на 1 цент від ґальона, а на ґаз, зуживаний у домовім господарстві, на 7%.

КЛІВЛЕНД МАЄ МЕЙОРОМ ДЕМОКРАТА.

КЛІВЛЕНД. — Мейором міста вибрано демократа, Рея Т. Мілера. За останні 16 років цей уряд був завжди в руках републиканців.

КРАВЦІ СТРАЙКУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Понад 20,000 робітників, занятих по кравецьких робітнях, вийшли на страйк, ідучи за покликом „Інтернешенел Лейдіс Ґармент Воркерс Юніон", щоби добитися в цей спосіб кращих умовин праці й вищої платні.

Кількасот робітників-комуністів влаштували собі з цеї нагоди похід, який довів до цього, що прийшло до бійки між ними і робітниками, звязаними з Американською Федерацією Праці. Притім побито тяжко двох робітників, котрих відвезено до шпиталю.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВУГЛЯНИХ БАРОНІВ.

НЮ ЙОРК. — Письменники, котрі повезли були допомогу страйкуючим майнерам у Кентоки і котрих викинено з території, обнятої страйком, протестували в числі коло 30 по Вол стріті проти терору, який панує в Кентоки. Вину за цей терор та голод серед майнерів приписують письменники вугляним баронам. Таке було виписане на плякатах, з якими вони ходили вулицями. Між протестуючими були й акторки з Бродвею.

СМЕРТЬ ПРЕЗИДЕНТА ЧЕСЬКИХ СОКОЛІВ.

У Празі помер президент чеських соколів, Йосиф Шайнер. Померший був головою союза славянських соколів та віцепрезидентом інтернаціональної ґімнастичної федерації. Він був одним із головних чинників чехословацької революційної діяльности підчас війни. По революції обняв провід молодої чехословацької армії і був також першим ґенеральним інспектором армії. Шайнер помер у 71 році життя.

Його смерть оплакує все чехословацьке громадянство.

КРІВАВА ДРАМА НАД ДНІСТРОМ.

В доповненню вістки про те, що погранична сторожа застрілила над Дністром пятьох комуністів, довідуємося дальше: При помочи контрабандиста Папуші 6 комуністів хотіли перейти через Дністер на совітський бік. Папуша підкупив одного пограничника і думав, що справа піде гладко. Але пограничник узяв 4,000 леїв і передав їх військовій команді та розповів, що має статися в ночи. Коли вони явилися на березі Дністра й хотіли сісти в човен, закликала їх погранична сторожа, щоби остановилися. Але втікачі не послухали й старалися втікати. Тоді впала сальва і 5 утікачів повалилося трупом, а шестий був тяжко ранений. Він помер при транспорті до лічниці.

РІДКИЙ ВИПАДОК У РУМУНІЇ.

У місточку Васлуй знайшли по кількох днях відсутности мертвого купця Соломона Мозіса. При помершім знайшли 1 міліон 300 тисяч левів. Це рідкість у Румунії, щоби знайшли трупа з грішми.

ЗЛЕ ОБГОЛЕНА ЖІНКА.

Орлеанський суд розглядає завжди такі справи, що ними повинні зацікавитися автори оперет. Оноді судив цей суд жінку, яка прийшла до кавярні в одязі летунського старшини. Недавно чотири відділи поліції та населення одного села шукали біля Орлеану мущини, що перебрався за жінку. До каси залізничої стації Семуа прийшла гарненько одягнена молоденька жінка та купила білет. Начальник стації дуже здивувався, бо жінка була... зле обголена, та покликав поліцію. „Вона" почула телефонат, скинула плащ і мерщій втекла. Втеча скріпила підозріння. Чотири відділи поліцаїв і майже все населення кинулися за нею в погоню. Шукали цілу ніч, але безуспішно. Щойно на другий день утікаючу зловили. Виявилося, що недоголена жінка, — мущина; це безробітний О. Ерве. Він купив собі жіночий одяг, щоби знайти собі працю — покоївки...

МІСЯЦЬ ПЕРЕБУВАТИМЕ У ВОЗДУСІ.

„Дейлі Геральд" повідомляє, що одна англійська летунка постановила на весні цього року перебути на літаку цілий місяць, не перериваючи навіть на хвилину свого лету. Теоретично це зовсім можливе. Самособою, що літак мусітиме мати кілька пільотів, а також його збірники треба буде наповнювати бензиною в часі лету.

БЕЗРОБІТТЯ РОСТЕ.

За останній місяць скількість безробітних в Італії збільшилася на 69,000 осіб. Тепер загальне число безробітних виносить 1,051,000.

КЛОПІТ ШВАЙЦАРІЇ З РАДЯНСЬКОЮ ДЕЛЕҐАЦІЄЮ.

Клопіт швайцарського уряду почався від самого приїзду большевиків. Відомому Радекови, що належить до складу Літвінова, заборонено вїзд до Швайцарії, бо в 1921 році його видалили були за межі Швайцарії без права повороту. На дотичний протест Літвінова дали відповідь, що діяльність Радека в останніх роках зовсім не була така, щоб зміняти постанову швайцарського уряду з 1921 року. На погрози Літвінова, що він усунеться від участи в конференції, не звернено уваги.

Ще більше клопоту має швайцарський уряд і поліція швайцарська, французька та загалом світова з замахом, який нібито плянують московські еміґранти на Літвінова. Як виходить з телеграми комісаря Крестинського до Секретаріяту Союза Націй, замах на Літвінова плянує еміґрантський гурток, що ґрупується біля ґенералів Мілера, Драгомирова і Шатилова. Виконати самий замах мав би Ґеорґ Ладиженський, мешканець Швайцарії, колишній голова російського Червоного Хреста зі старих часів. Крестинський звертав увагу на те, що Літвінов приїхав на запрошення Союза Націй.

Але хто запрошує большевиків, той мусить знати, що клопоту з їх охороною не менше, як колись з охороною царської родини. Часи зміняються, а Московщина ні. — **Українське Бюро в Женеві.**

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ОДНОГО ПЕНСІОНІСТА.

Кілька пенсіоністів у Букарешті прийшли до податкового уряду, щоби довідатися, на яку суму зредуковано їм пенсію. Між ними був і 43-літній залізничник, Едвард Бірминеску. Коли почув від інших товаришів про значну редукцію пенсії, зробилося йому недобре, а заки прийшов на чергу при виплаті, впав і помер.

ПОВІСТЬ ПРО ЗАКАРПАТТЯ НАГОРОДЖЕНА ЧЕСЬКОЮ АКАДЕМІЄЮ.

Jan Vrba: **„Duse na horech"**, 38-мий том збірних творів, виданих J. Otto-м у Празі.

Врба — це популярний чеський автор. Його книжки розходяться масово, декотрі діждалися вже десятого видання.

Нагородою Врба відзначений вже вдруге. Першу дістав за „Chodské rebelie", а другу за „Duse na horech". Чеська преса подає, що „Душі на горах" — це радше нариси, з яких щойно треба би створити повість. Одначе ця преса признає рівночасно, що в тій повісти багато вдячних мотивів, часто навіть драматичних. Змальована в цій повісти особливо гарно закарпатська природа. Героєм повісти є юнак Юра, якого батьки женять проти його волі з чеською дівчиною.

Автор каже про свою повість, що метою його було лише: познайомити Чехів із Закарпаттям і його населенням.

ВСЕ ПЛЯНУЮТЬ, А ЛЮДИ ГОЛІ.

Московський уряд плянує розпочати шитво спеціяльного одягу для громадян Росії. Радянський уряд каже, що незабаром населення Росії не буде відчувати недостачі одежі й одягнеться по „останній комуністичній моді".

ЗАСУД СОВІТСЬКОГО ШПИГУНА.

Военний суд у Ясах (Румунія) розбирав справу совітського шпигуна Анґельчика, що працював довший час у користь совітів. Военний суд засудив його на 5 років вязниці.

ХЛОПЕЦЬ, ЧИ ДІВЧИНКА?

В букарештенськім шпиталі народилося недавно двоє дітей одночасно. Вихрещено їх як дівчаток. Пізніше виявилося, що одна дитина хлопець, а друга дівчинка. Мати не хоче приймати хлопця, кажучи, що це не її дитина, що їй підміняли дитину.

ЩОДЕННИК ЦЕПЕЛІНА Л-32.

У Лондоні видрукували щоденник німецького воздухоплава Л-32, який згорів підчас перелету над Лондоном у жовтні 1916 р. Щоденник зберігав один мешканець Есексу, де саме впав воздухоплав. Замісць віддати владі, він держав знахідку в себе; щойно тепер вдова по ньому постановила показати цікаву книжку. У ній капітан воздухоплава значив, скільки він забрав з собою вибухових матеріялів, де скидав бомби та чим вони були наповнені. Всі ці записки мають велитенське военне значіння і коли би буля появилися ще підчас війни, були би немало пригодилися англійському міністерству війни. Щоденник пояснює між іншим слово, яке повторяв капітан воздухоплава, коли його несли в лічницю: „тринацять, тринацять". Виявилося, що нещасний лет над Лондоном був тринацятим з черги...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ НА УГОРЩИНІ.

Українці при допомозі чеського консуляту влаштували в Будапешті „Підкарпатсько-руський вечір". Антін Страка викладав про українську літературу новітньої доби та ілюстрував виклад деклямацією віршів українських поетів. Красу Закарпатської України показали присутним при помочі висвітлення знимок з природи. Присутні були дуже вдоволені вечором, а завдячують це зокрема Антонови Страці, службовикови чеського консуляту.

З НУЖДИ В МОГИЛУ.

Траґічною смертю покінчив своє життя один старший урядник при румунській залізниці. Його спенсіонували і не виплачували місяцями ніякої пенсії, отже неборака опинився в крайній нужді. Не можучи дальше зносити голод і холод, він отруївся.

ВИКРИТТЯ ШПИҐУНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В КОНСТАНЦІ.

Ґенеральна сиґуранца провадить уже кілька днів слідство в Констанці (Румунія), де викрили шпиґунську організацію. Здається, що активними членами цеї організації були військові.

ЯПОНІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДХОДУ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК З ШАНҐГАЙСЬКИХ ПОЗИЦІЙ

ГОТУЄТЬСЯ ПОСИЛКА ЩЕ ДВОХ-ТРОХ ЯПОНСЬКИХ ДИВІЗІЙ. ПОКИЩО ЙДЕ ЛИШ ГАРМАТНІЙ БІЙ.

ТОКІО (Японія). — Уряд уповноважив ґенерала Уеда, що командує японськими військами під Шанґгаєм, домагатися відходу китайських військ геть з шанґгайських позицій, щоб тим запобігти наступови японських військ. Уед уже вислав ультимат до китайського командуючого військами під Шанґгаєм, ґенерала Цай-Тінґ-Кая, з домаганням відтягнути китайські війська на 20 кільометрів (13 миль) від границі інтернаціональних концесій у Шанґгаю. Годі сподіватися, що Китайці приймуть цей ультимат, не давши бою.

Японський уряд заявляє, що він згодиться приняти посередництво інших держав у справі замирення з Китайцями. Та вже тепер ніхто не вірить у можливість мирного полагодження шанґгайського конфлікту, бо Китайці добровільно не відійдуть на своїй власній території, не давши бою Японцям. Японці розуміють своє тяжке становище супроти великих китайських сил, а тому вони тепер поступають дуже обережно.

Военний міністер заявив, що Японія за всяку ціну мусить здобути собі перемогу під Шанґгаєм і міністерство готово післати ще дві або три військові дивізії до Шанґгаю. Тепер лише час від часу вибухає під Шанґгаєм завзятий гарматній обстріл Японцями китайських позицій. Китайці також відповідають своєю гарматньою стріляниною. Обидві сторони поспішно готуються до рішучих боїв.

СЕНАТ ПОВАЛИВ ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД.

ПАРИЖ (Франція). — Сенат більшістю голосів висловив недовіря урядови Ляваля, коли Ляваль просив відрочення дебат у міжнародніх справах з огляду на женевську конференцію по обеззброєнню та інші міжнародні ускладнення. Думають, що головною причиною повалення уряду було незадоволення більшости сенаторів з поїздки Ляваля до Вашинґтону, де він не зміг добитися зменшення міжнародніх боргів.

Після висловлення йому недовіря Ляваль негайно поїхав до президента републики й на його руки зложив прохання про димісію цілого уряду. В парляментарному життю Франції трапляються дуже рідко повалення уряду сенатом. Звичайно це робить парлямент. Ліві посли домагаються розвязання парляменту й призначення нових виборів. Взагалі в політичних настроях Франції помітний здвиг уліво.

НІМЦІ ЗАДОВОЛЕНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уступлення уряду Ляваля для Німців зявилося повною несподіванкою. Фінансові кола відгукнулися на це піднесенням ціни на німецькі цінні папери. Сподіваються, що до влади тепер прийде поступовіший уряд, який змінить своє відношення до репараційного питання.

Це показує, як Німці були незадоволені з репараційної політики Ляваля, якого вони недавно так щиро витали в Берліні.

БОЛҐАРІЯ ТАКОЖ НЕ МОЖЕ ПЛАТИТИ.

СОФІЯ (Болґарія). — Премієр міністер Муханоф заявив, що Болґарія також не встані сплачувати свої военні і навіть передвоєнні борги. У Женеві міністер Муханоф домагався в Лізі Націй ревізії цих боргів, але Ліґа Націй не пішла назустріч його домаганням, а призначила спеціяльну комісію до розслідження фінансових можностей Болґарії.

Муханоф запевняє, що приватні міжнародні борги Болґарія заплатить, відповідно до своїх зобовязань.

ДОМАГАЄТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ КОРОЛЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Ґенерал Авереску звернувся до короля Кароля з листом, в якому домагається, щоб він уступив зі свого престола. Авереску заявляє, що любовні пригоди короля та його брата Миколи осмішують Румунію перед цілим світом і викликають недовіря в народі до свого короля.

В той час близький приятель короля Тітулеску старається сформувати новий уряд, який спирався б на головніші партії. Покищо його переговори з лідерами селянської та інших партій не дали позитивних вислідів.

НЕМА ДИМУ БЕЗ ОГНЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Офіційна та інша проурядова польська преса старається опрокинути всі чутки про те, що польський уряд готується збройною силою захопити остаточно в свої руки вільне місто Данціґ. Такі чутки особливо поширені в Німеччині у звязку з уступленням Штрасбурґера, дотеперішнього польського комісаря в Данціґу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНАВЕЦЬ ПРО ПОТРЕБУ РЕФОРМИ

У другім дні нарад Головного Уряду У. Н. Союза мали Головні Урядники нагоду почути звіт асекураційного знавця, Л. Дж. Вулфа, про фінансовий стан нашої організації й одержали інформації щодо можливостей дальшого розвою У. Н. Союза, а зосібна можливости матеріяльної допомоги тим членам нашої організації, котрі не всилі платити дальших вкладок з причини безробіття, фінансової кризи і старости.

Знавець підчеркнув у першу чергу те, що У. Н. Союз є добре загосподареною інституцією, що стоїть фінансово сильно, а коли брати під увагу його теперішнє положення, то він не бачить ніякої небезпеки для Союза.

Далі знавець заявив, що наша організація є робітничою, а її членами це головно самі фізично тяжко працюючі робітники, котрим доводиться виконувати небезпечну для життя працю. І тому, говорив він, У. Н. Союз мусить рахуватися з тим, що смертність його членів буде збільшатися з більшим темпом, як це брали в рахубу, коли укладали членські вкладки до Союза. Знавець опрокинув закиди, що Союз побирає більші оплати ніж американські асекураційні організації. Він доказував табелями, що ті члени, котрі виконують небезпечні роботи, а є в Союзі, мусіли би платити далеко вищі премії в американських асекураціях. І саме тому, що члени У. Н. Союза не вплачували досі належитої суми за свої ризиковні заняття, прийде згодом час, коли смертність збільшиться і стейтова влада накаже У. Н. Союзови піднести вкладки, щоби в той спосіб забезпечити Союзові резерви та зрівнати Союз щодо висоти вкладок з наймодернішими асекураційними організаціями.

Знавець. Л. Дж. Вулф надмінив, що інші запомогові інституції будуть примушені в короткім часі перевести реформу, або ліквідувати себе, а У. Н. Союз може видержати всяку крізу з усіх ще найдовше, а його теперішня сила повинна бути використана на скріплення будуччини.

Знавець підкреслив, що старі роди обезпечення не дають ніякої законної спромоги дати членам якісь грошеві звороти чи позички. Зате фонди посмертний і резервовий можуть бути вжиті як підстава до виміни старих родів обезпечення на нові. Така реформа дасть членам грошеві звороти і позички. Все інше, говорив знавець, є протизаконним поступованням.

ТРИ ПОСТАТІ — ТРИ СИМВОЛИ

(В. Винниченко, М. Грушевський, С. Петлюра).

Теорія крайнього індивідуалізму, що ніяк не може знаходити свого пристосовання в организованому суспільстві, а ще менше — серед Проводу того суспільства! Бувають вияви чесности з собою, що їх ніяк не можна допускати. Пяниця й клястоман (людина, що хворіє на манію нищення) є також щирі й чесні з собою: один, коли пє, а другий, коли бє все, що йому попадеться під руки. Але суспільство не визнає їх права на задоволення їхніх імпульсів; навпаки, робить все можливе, щоби стримати їх хочби силоміць. Воно призначає над ними опікунів, хоча своїм поведенням вони шкодять більш собі, ніж іншим. І з тим більшою силою суспільство протиставиться задоволенню тих жадань, що їх не можна задовольнити, не насилуючи інших. Нова наука кримінальогії впрост припускає, що певні вбивники, палії, багато злодіїв та волоцюг поступають дійсно під впливом непереможних імпульсів, — от того „вогню", що „викликує акцію": робляючи злочин, вони **дійсно** задовольняють **органічну** потребу. Але, не вважаючи на це, суспільство вживає всіх заходів, щоби перешкодити сим деґенератам задовольняти їх занадто щирі й „чесні з собою" жадання.

І коли так воно відноситься до звичайних рядових членів суспільства, — чи може воно допускати, щоби людина „чесна з собою" зявлялася на чолі національного проводу й шукала вказівок для своєї діяльности не в студіях обєктивного оточення, не в пізнанню психольоґії інших, а в еґоцентричному порпанню в своїх **власних** відчуваннях, що мали би визначати цілу діяльність політичного й суспільного діяча, й замість витворювати єдну певну трівку лінію для всіх зрозумілих цілей, деморалізувати й збивати з пантелику народні маси постійним відміненням тих цілей і поглядів, в залежности від індивідуальних імпульсів. Траґічною помилкою Винниченка було: — з принципами крайного **індивідуалізму** йти на службу **суспільству.**

Друга велика постать нашої національної української револції першого періоду це проф. Михайло Грушевський. І якщо на В. Винниченка можна дивитися як на траґічний символ індивідуалістичного принципу „чесности з собою", то на М. Грушевського можна дивитися як на менше траґічний суспільний символ „чесности з народом":

„Я був вихований, пише він в „Борітеся — поборете" (1920 с. 12), в старих традиціях радикального українського народництва, яке вело свою ідеольоґію від кирило-методівських братчиків і твердо стояло на тім, що в конфліктах народу і власти вина лежить все на стороні власти, бо інтерес трудового народу— це найвищий закон усякої громадської організації, і коли в державі сьому трудовому принципови не добре, се його право обрахуватися з ним..."

Сей принцип відбився траґічно на поведенню старого ідеольоґа українського руху особливо під кінець нашої першої національної революції, коли українські народні маси, розагітовані зручними большевицькими аґітаторами, потребували енерґійного Проводу, свідомого **справжніх** інтересів тих народніх мас, а не тимчасових їх жадань, розпаленої заздрости й пімсти. Люди типу й принципів проф. Грушевського — наші демократи й народники — замісць **вести** народні маси до раз наміченої цілі, пильно прислухувалися до їх голосу, щоби від них **не відставати.** Поставлені на чоло проводу, вони свідомо від проводу віддмовлялися; вони хотіли бути лише слугами, виконавцями волі тих мас, незалежно від того, чи та воля вела до життя чи до — самогубства.

Старий професор, людина глибоких студій, М. Грушевський дійсно вмів пізнавати сю народню волю, вмів своєчасно розпізнавати зміни в її настроях, і тому своєчасно до них пристосовуватися. Бувший лідер інтеліґентської організації Туповців, з яких вийшла пізніша дуже поміркована радикально-демократична партія, М. Грушевський зі зростом революційного настрою селянства записується до найбільшої селянської партії українських есерів, і з повільним лівінням народніх мас відбуває таке саме повільне лівіння, переходячи з центру есерів до їх лівої фракції, щоби потім зрештою примиритися навіть з насадженим на Україні большевизмом, який, мовляв, ніби зробився виразником настрою українських мас. Тому, вірний своїм принципам, проф. М. Грушевський поїхав з еміґрації на Україну служити й сьому новому „українському режімови, а тепер, після недавніх відомостей, мусів перенести свою службу — по волі тих, що не служать, а панують — з України до далекого Ленінґраду.

Не можемо визнати в М. Грушевському прототипу потрібного нам революційного провідника, бо таким він ніколи не був, — але єхиляємо голову перед його глибокою траґедією.

Справжнім революційним провідником українського народу в часи першої української національної революції був далеко не такий помітний, далеко менш талановитий, ніж Винниченко, далеко менш глибокий та освічений ніж Грушевський, — Симон Петлюра. Не дурно наші вороги цілий український революційний рух охоче хрестять іменем Петлюри („Петлюровці"), як дореволюційний звязували з іменем Грушевського. І якщо Винниченко є символом „чесности з собою"; якщо Грушевський є символом „чесности з народом", то Петлюра є символом „чесности з ідеєю". Принявши на себе ідею боротьби з московським большевизмом, як головним ворогом Національної України, Петлюра ні разу, ні на один день не відступив від неї. І служачи їй, не прислухувався, він, як Винниченко, до своїх особистих переживань, ані до „волі народу", як Грушевський. І якщо ми можемо тепер — на віддалі років — закинути йому деяке недоцінювання інших — поза большевиками — ворогів України, що привело його до кроків, які викликали в одній части українського громадянства сильне огірчення, — то ся — також траґічна! — помилка Петлюри походила саме з його глибокої відданости національній ідеї, яка первісно сформувалася на Україні в формі боротьби з московськими наїздниками, а та боротьба була така важка, що не дозволяла ставитися більш уважно до таких же змагань Західньої України до її визволення зпід польського окупанта.

Згадуючи оті три постаті, ми мимоволі думаємо про тип новітнього народнього провідника, якого хочемо бачити як „чесного з ідеєю", себто з українською національною ідеєю, якому однаково дорога ідея української державної самостійности, як і ідея соборности українських земель, і який здібний в служенні ідеї не тільки до індивідуального посвячення, але й до громадського усвідомлення потреб цілої нації як найвищого виразу суспільницьких ідеалів.

Евген Онацький.

Рим, Італія.

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбе нас вража лють,
Не розідять кордони.
Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

КОНФЕРЕНЦІЯ РОЗЗБРОЄННЯ

(Оріґінальний допис з Женеви).

Судячи по початку, перебіг конференції заповідається бурливим, але може дати також дуже далекосяглі результати. Поважне значіння має вже самий факт конференції. Дотепер провадились переговори про зменшення зброєнь, головним чином морських, лише між поодинокими державами й без примусу з третьої сторони цілком зрозуміло не доводили до ніякого наслідку. Тепер же починають вперше від початку істнування цивілізованого людства обговорювати примусові норми зброєння та вживання зброї в часі війни.

Противники обмеження зброєнь хотіли використати стан війни в Китаю на те, щоб ударемнити конференцію. Це булоб тяжким ударом для політики Злучених Держав Америки, які з загально відомих господарських та політичних причин рішучо обстоюють зменшення зброєнь Европи. Для уряду Злучених Держав булоб подвійно прикро, колиб військова акція на Далекому Сході, яка сильно порушує їх інтереси там, посередньо причинилисяб і до політичної поразки Америки в Европі. Виступ представника Анґлії, Томаса, вратував ситуацію в Женеві. Треба сподіватися, що його виступ причиниться й до поправи ситуації в Шанґгаю.

Те, що робиться в Женеві, все є наслідком тих чи інших попередніх політичних акцій, отже можна думати, що й солідарний виступ анґльо-саксонських держав у Женеві є вислідом їх попередньої політичної консолідації, є доконаним фактом англійсько-американського співробітництва на міжнародній арені.

Програму Гендерсона, яку він заманіфестував у проєкті своєї промови в такій рішучій формі, що ґенеральний секретар Ліґи Націй, Друмонд, вважав потрібним перебрати обовязки цензора, можна вважати в певній мірі спільною програмою анґльо-саксонських держав. А це надає програмі зменшення зброєнь цілком особливої ваги.

Програма ця перестає бути утопією, коли за нею стоїть поважна сила певної ґрупи держав. Таку ґрупу творять тепер Анґлія та Злучені Держави Америки.

Коли Анґлія сама не могла ґарантувати Франції забезпечення проти нападу з боку інших держав, то разом з Америкою вона зможе дати такі ґарантії, а тимсамим вона відбере у Франції й найсильніший арґумент проти зменшення зброєнь та підготує ґрунт до порозуміння з Німеччиною, або до політичного осамотнення Франції.

З українського боку треба витати солідарний виступ анґльо-саксонських держав у Женеві, тимбільше, що одна з цих держав зробилась другою батьківщиною соток тисяч українських еміґрантів, а друга дала захист їм у Канаді й від року виступає на міжнароднім терені в обороні українського населення в Польщі.

Не треба також забувати того, що Злучені Держави Америки провадили найбільш послідовну політику супроти найбільшого ворога українського народу, большевецької Московщини. Англійська політика непризнання большевиків була, на жаль, перервана робітничим урядом, але, деякі ознаки зміни й у відносинах Англії до Радянщини. Цими днями зірвав англійський уряд переговори про російські борги, які в свій час були передумовою відновлення зносин з Радянщиною. Дотичне повідомлення міністра Джана Саймона не оголошує справді зірвання зносин з большевиками з цього приводу, але правний причинок до цього лишається до відповідного моменту.

На часі буде пригадати, що деякі провідники англійських консерватистів кілька місяців тому, поправді ще тоді, коли вони були в опозиції, заявили, що вони вважають Радянщину найбільшою перешкодою до роззброєння. Треба думати, що вони не змінили свого переконання й тепер та що московська демаґоґія на конференції роззброєння знайде з їх боку відповідну одсіч.

Коли наші земляки за океаном спромоглися здобути собі симпатії та зрозуміння Американців та Англійців в Канаді, то вони завдячують це тому, що засвоїли собі анґльо-саксонське чуття та поняття правности в життю та витревалу традиційну послідовність у політиці. Анґльо-саксонська політика не знає покручених стежок таємної дипльоматії, скоків з одного табору до другого та сидіння між двома стільцями. Це треба добре запамятати тим Українцям, які хочуть, щоб українська справа знайшла собі зрозуміння в анґльо-саксонських державах.

Конференція роззброєння в Женеві може викликати рішучий зворот у напрямі світової політики, і ті, що не зрозуміють його, лишатся безнадійно позаду.

М. Данько.

А. Баворський.

БОЖЕВІЛЬНИЙ

(Гумореска).

(4)

— Дай мені троха. Дай ті білі, бо червоні квасні.

Доньча подала йому пригорщу порічок.

— Юрко вже прийшов? — спитала.

— Прийшов. Казав, що грибів нема. Треба заждати на дощ.

Ірину скортіло спитати, чи Юрко вже був у їх кімнаті, та боялася, щоби таке питання не зрадило її, що вона той лист нарошно лишила на столі, на очах Юрка. Зате батько заскочив її питанням:

— Ти маєш яку вість від того музика в нашій фамілії?

— Думаєте про Дибовецького?

— Саме про него. Про Володимира.

— Яким же я способом можу мати вісти від нього?! — спитала здивована. — Я з ним не кореспондую. Він годен тільки про музику балакати або писати. Я не музикантка, отже нічого для мене цікавого він не написав би. Я сама хотіла би знати, як йому там живеться. Гадаю, що не дуже добре. Сумніваюся, чи у нас музика поплачує. Сам собі винен, коли був такий дурний і покинув певний хліб державного урядника! Хто зна, чи він тепер не жалує, що стрілив таку дурницю і змарнував своє життя. Міркую собі, що йому тепер соромно признаватися до нас, бо ми його перестерігали, щоби такої дурниці не робив.

Батько слухав і подумав собі:

— Вона сего листа абсолютно не читала. Вона взагалі з ним не кореспондує. Ірина не годна так маскуватися... Той лист подиктований божевіллям Володимира... Набив собі голову ідеєю, що вона нещаслива, що її муж тиран, отже він мусить висвободити її... Справді готов приїхати сюди, щоби її викрасти.

Ірина пішла на веранду, Гараєвич поволи ступав за нею і думав, як би то обезпечити Ірину, коли би той божевільний справді приїхав сюди викрасти її.

Від сторони саду двір мав простору веранду. В літі всі мешканці двора, як не мали якої роботи десь поза двором, сиділи на веранді. На веранді їли, на веранді читали, на веранді сиділи собі ось так, щоби сидіти і балакати, або слухати, як інші балакають. Коли Ірина прийшла на веранду, там сиділо ціле товариство: Гараєвичева, Леся, ґеометер, коморник, гуменний і Юрко. Ірина глянула на Юрка, щоби з його лиця і з його поведення виміркувати, чи він того листа вже читав. Юрко був такий, як звичайно. Сидів на веранді і читав ґазету, не звертаючи уваги на те, що навкруги нього діється.

— Він хіба того листа ще не читав! — подумала і побігла до кімнати.

Коли листа на столі не знайшла, подумала:

— Нема! Вже взяв. Очевидно й прочитав. Бо нащож брав би, як би не думав читати? Як він маскується! Нічим, одним поглядом не показав, що читав. Се доказ, що дав себе надути... Бодай трохи. Коли нічого не сказав мені, то хіба тому, що хоче допевнитися, чи я не є в змові з тим якимсь Володимиром. Хоче спіймати, як не нас обоє, то його на горячім. Будь що буть риба вже загачилася за мій гачок. Тепер Юрко мабуть жде на появу свого суперника. Я цікава, що він зробить, коли мине пару днів і той суперник не появиться... Чи зробить сцену заздрости?

Вдоволена, що мужа здурила, й цікава, що далі буде, вернулася на веранду.

— Буду що хвилі дивитися на дорогу, будьто би дожидаючи чийогось приїзду. Нехай підозріває мене, що я дожидаю приїзду мого лицаря-освободителя.

Дивлячися з веранди направо, видко було дорогу аж до її одинацятого кільометра. Ірина що хвилі позирала в ту сторону.

— Вірить! Вірить в ті нісенітниці, — подумала врадувана Ірина, коли побачила, що також її муж час до часу позирає на дорогу.

Юрко справді нераз глянув у ту сторону, та тільки тому, бо побачив, що його жінка і його тесть неначе би когось дожидали відтам. Юрко гадав, що вони визирають попаді, котра саме на нині заповіла свій приїзд.

Гараєвич вже вигадав цілий плян оборони, бо на випадок, коли би божевільний приїхав, повинно бути готове все потрібне на те, щоби його взяти під опіку. Передовсім треба буде приготовити для нього окрему кімнату, з якої не міг би закрастися до кімнати Ірини. Кафтана для шаленого нема, отже під рукою повинна бути велика плахта, щоби на нього закинути, як би дістав атаку шалу. В хаті повинні постійно бути під рукою три парубки, що шаленого перемогли би. Треба буде мати готову депешу по лікаря і під рукою післанця, що поїхав би до міста надати депешу, зараз, скоро божевільний появиться. Також треба приготовити депешу по кафтан. Візок, запряжений парою найшпарkіших коней повинен стояти готовий відіхати по лікаря зараз у хвилі появи нещасливого...

Такі й інші приготування Гараєвич вигадав і тепер загадав ціле товариство приготовити на можливий приїзд небезпечного гостя. Щоби розмову звести на божевілля Дибовецького, Гараєвич зачав про господарку останнього дідича Колюшок.

— Вже нині можемо зробити білянс колишнього двірського обшару в Колюшках. Показується, що зиски будуть великі. Показується, що того шляхтича зруйнувала божевільна господарка. Господарити так, як він, може хіба тільбожевільний.

Ґеометер неначе би був у змові з Гараєвичем; неначе би знав, до чого він іде, бо додав:

— Між панами шляхтою є дуже богато таких божевільних.

Щоби розмова не перекинулася на що інше, Гараєвич тягнув далі:

— Богато, дуже богато. Богато божевільних є між шляхтою, богато між людьми... Ось і в нашій родині є такий.

— Хто?! — скрикнули нараз всі члени родини.

— Дибовецький... Володко Дибовецький — відповів Гараєвич, позираючи боком на Ірину.

(Далі буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 21 лютого, точно в годині 2-ій попол., в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Член, котрий довгує за 2 місяці, буде суспендований. Неявившийся член на той важний мітінґ буде караний після статута: урядник 1 дол., член 50 ц. — Гр. Мисишин, пр.; И. Брингілевич, кас.; Ст. Верефак, секретар.

СТАМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Мих., від. 350, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 21 лютого, в год. 5-ій попол., в гали церковній. Кождий член є обовязаний прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після статута. Уряд на 1932 зістав вибраний як слідує: В. Карий, предс.; І. Кресан, заст.; И. Тирчик, секр.; Іл. Михайлишин, заст.; В. Блащук, кас.; В. Бреян, заст.; Іван Тирчик, Т. Пастущак і А. Грицишин, контрольори; Кароль Кульгавич і Семен Стівенс, опікуни хорих. — Йос. Тирчик, секр.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скільких більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АРМІЯ ПЕРЕДОВСІМ.

В „Свободі” з 6 лютого б. р. поміщено голос В. Батуринця про „Українське Военно-Наукове Товариство”. Ось про це я хочу дещо пригадати читачам „Свободи”. Не можу спокійно залишитися з думкою, що така важна справа, як справа кадрів української армії, пройде непомітно серед нашої американської еміґрації.

Ми тут багато пишемо, говоримо, робимо й збираємо жертви та даємо моральну і матеріяльну піддержку: нашій революційній боротьбі в Краю, „Рідній Школі”, “Просвіті”, інвалідам; піддержуємо українську штуку й стараємося її поширити та плекати отут на чужині, в Америці. Все це ми робимо тому, що віримо, що все воно послужить тим фундаментом, на якому нарешті повстане українська держава. Та остаточними будівничими тої держави будуть не ті, котрі тепер готують лише фундамент; не ті, котрі тепер готують лише матеріял для майбутньої держави української, а ті майстри, котрі з мечем у руках прийдуть і залізом та кровю викинуть усіх ворогів з українських земель. Нема чого нам бавитися в пацифізм, нема чого нам думати, що мирними способами ми збудуємо собі державу, навіть коли для її будови будемо мати найдоскональший матеріял.

Лише збройна боротьба, лише українська національна армія в руках її відповідних провідників закінчить і довершить ту роботу, яку тепер увесь український нарід веде на всіх ділянках свого життя. Пригадаймо хочби останні часи нашої визвольної боротьби. Лише спираючись на армію, політики проголосили українську державність на всіх українських землях. Лише завдяки тому, що українські армії геройчно боронили свій край від навали лютих ворогів, на українських землях могла розцвисти українська пісня до таких розмірів, що Українську Державну Капелю під управою нашого безсмертної слави дириґента О. Кошиця з ентузіязмом і найвищим признанням привитав увесь світ. Українська Армія здобула своїм мечем не лише право й можність тій капелі виїхати за кордон, але й здобула й кошти, потрібні на висилку її. Поки українська армія тримала меч у своїх руках, поти ця капеля жила й цвила в своїй славі. З упадком армії поволі захиріла капеля й умерла божественна українська пісня за кордоном.

Таксамо й українські національні танки В. Авраменка. Вони також повстали на тому ґрунті, що був зораний списами й мечами українських вояків. Навіть саме зародження орґанізації цих танків та свідомий перехід до своєї великої національної танкової праці самого артиста В. Авраменка відбувся в самому серці Української Армії, в ляцьких таборах за дротами. Звідти вийшов В. Авраменко й там може ще й досі бідують оті вояки, які разом з В. Авраменком робили перші кроки українського „народнього балету”. Отже не лише мечем, але й всім своїм еством українські вояки творили початки українського народнього танку в тому вигляді, в якому тепер плекає їх В. Авраменко.

Лише тоді, коли, спираючись на меч своеї армії, українська національна влада була на українських землях, там розвивалася й виростала рідна українська школа, просвіта, кооперація; творилося незалежне економічне життя, ширилася рідна книжка й т. п. Коли впала скрівавлена Українська Армія під навалою в десятеро сильнішого ворога, зникла й національна влада на рідних землях, а все те, що творить повноту національного життя в державних народів, занепало і тепер на Україні лише животіє при неймовірному напруженню сил цілої української нації. Вона лише жиє, але не розцвитає так, як розцвиталоб, колиб кордони незалежної української держави берегла Українська Армія.

Та прийде час і український нарід знову пірветься до збройної боротьби. Знову заревуть рідні гармати, а прапори славних українських полків замають на рідних землях. Час цей може й не за горами. А що ми робимо, щоб підготовити цілий нарід до збройної боротьби? Що ми робимо на те, щоби виплекати отой мозок Української Армії, про який згадував у своїм дописі В. Батуринець? Цей мозок є основою не лише армії, але й цілої української державности. Це той мозок, без якого не можуть державно жити найкультурніші, найбільше цивілізовані й найбагатші народи.

Даймож матеріяльну й моральну піддержку тим, котрі готують себе для найпочеснішої, для найбільше геройчної, для найважнішої для кождої держави праці в війську. Даймо допомогу тим, котрі свідомо готуються вмерти за свою державу на полі бою. Поможім їм, щоб вони так удосконалили мозок майбутньої української армії й цілої держави, щоб вони не вмерли, а жили на добро й славу українського народу; щоб вони були героями не в своїй поразці й смерти, а щоби були героями в перемозі й життю на користь свого народу.

Кличу всю українську заморську еміґрацію, а передовсім усіх вояків українських армій, до орґанізації допомогової акції для діяльности Українського Военно-Наукового Товариства, яке єднає в своїх лавах той мозок української армії, котрий лиха наша доля ще нам пощадила.

В. Степовий,
укрй. вояк, Маямі, Флорида.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности 11-го від. О. Д. В. У.

Вже від довшого часу не було згадки про рух і діяльність вище згаданого відділу. Причина є та, що наш відділ старається не робити великого шуму й галасу, а працювати щиро й тихо, щоби ділом дати поміч визвольній боротьбі. Відділ не звертав уваги на ніякі перешкоди, робив роботу, яку міг, щоби дати поміч визвольній боротьбі.

Подаємо тут справоздання праці, щоби не тільки члени знали, що робиться, але й щоби громадянство могло нас контролювати, бо від нього залежить усяка фінансова й моральна поміч.

З членських вкладок прийшло $147.50; добровільний фонд $39.75; з балю 21-го лютого 1931 р. $115.04; збірка під гр.-кат. церквою на 7-мій улиці в день Воскресення Христового $53.16; чистий дохід з балю з 10-го травня 1931 $67.-66; прихід з пікніку 7-го червня 1931 р. $84.30; з розпродажі „Сурми” $18.20; з виграви $8.90; з балю 21-го листопада 1931 р. $111.39; осталося з березня 1931 р. готівки $68.03. — Разом усього приходу від 20-го березня 1931 р. до кінця грудня 1931 р. було $713.93.

Розхід за той час був такий: вислано на боеву акцію 25-го липня 1931 р. через Обеднання $300; кошти зїзду О. Д. В. У. в Ню Йорку $42.00; вислано на зїзд Стрілецької Громади в Ню Йорку на боеву акцію $25.00; жертва на виступ Укр. Нац. Танків в Метрополітан Опері $10.00; річна вкладка для Централі О. Д. В. У. в Ню Йорку $10.00; позичка для Централі О. Д. В. У. $25.00; печатка для 11-го від. О. Д. В. У. $7.25; кореспонденція, галя на збори й всякі інші видатки $36.50. — Разом усього розходу $455.75.

Остається в касі готівки $258.18.

Добровільний фонд зложили отсі жертводавці: К. Миронюк зібрав $9.00; зложили по 1 дол.: Т. Поліщук, К. Миронюк, М. Кавецький, Ф. Стефанів, М. Поліщук, Й. Кавецький, Д. Шеремета, В. Ґречин, К. Майнер.

Н. Цимбалістий зібрав $9.50; жертвували: Заканич 2 дол.; по 1 дол.: А. Ляхоцький, М. Дацко, пані Мартинів, А. Гуменюк, І. Барковський, Ю. Баранкевич; по 50 цнт.: Коханевич і Н. Н.; Н. Ремез 25 цнт.; А. Луців 5 дол., Н. Цимбалістий 5 дол.; К. Мартинюк 2 дол.; І. Скляр 2 дол.; В. Найдан 1 дол., Н. Алексевич 1 дол.; І. Паликів 50 цнт.; пані Вкста 2 дол., В. Трач з Нюарку 2 дол.

Від часу заснування цього відділу О. Д. В. У. від вересня 1930 р. до кінця грудня 1931 р. прихід виносив ..	$1,806.43
Всього розходу за той самий час було	1,548.25
Остається готівки до висилки	$ 258.18

Хай ця праця буде показчиком для інших відділів, як і для українського громадянства, що тільки зорґанізованими силами чи то більшого гуртка людей, чи меншого можна більше причинитися до визвольної боротьби. Не великим галасом, а тихою щирою й дрібною працею робляться пожиточні діла. Рівнож заходами відділу 10-го і 11-го О. Д. В. У. було влаштовано вечерок в честь представника Грибівського і делеґатів першого зїзду О. Д. В. У.; влаштовано концерт за поляглих боєвиків, відбулося протестаційне віче проти польських варварських засудів Українців.

Належиться признання всім симпатикам О. Д. В. У., як рівнож ширшому свідомому громадянству в Ню Йорку, котрі співчувають визвольній боротьбі і помагають як матеріяльно так і морально. Просемо на дальше придержуватися цієї засади й помагати визвольній боротьбі. Окремо належиться признання Клюбови Українських Танцюристів зі Школи В. Авраменка, якого члени безкорисно завсіди виступали з українськими танками й тим самим помагали визвольній боротьбі. Памятаймо всі, що сильна віра в боротьбі побідить!

Уряд 11-го Відділу О. Д. В. У.

Мілена Рудницька.

ГРОМАДСЬКА ОПІНІЯ.

Годі знайти друге спільне явище таке невловиме і таємне, а при цьому таке могутнє у своїй стихійній силі, як явище громадської опінії. Соціольоґічні основи цього явища не легко пояснити, не легко також перевести його аналізу та подати його дефініцію. Воно вяжеться тісно з питанням психольоґії колективу і жде ще свого научного висвітлення в майбутности.

Одначе не научній сторінці питання громадської опінії хочемо присвятити ці рядки. Оставимо це соціольоґам і психольоґам. А самі пригляньмося ролі громадської опінії в суспільному житті, зокрема її ролі в житті поневоленої нації. Яка це роля — корисна чи шкідлива, будуюча чи руйнуюча?

Старинна латинська приповідка каже, що „VOX POPULI, VOX DEI”, себто, що „голос народу це голос Бога”. В цей спосіб старалися старинні Римляни піднести громадську опінію до значіння надприродної сили, непохитної і непомильної у своїх осудах.

Разом зі зростом демократії зростало на протязі віків значіння громадської думки. Чим живішу участь брали народні маси в громадських справах, чим сильніше в них було почуття відповідальности за долю нації, тим чуткіша ставала громадська опінія. В сучасній демократичній суспільности громадська думка відграє ролю резонансу і рівночасно реґулятора громадського життя; вона реаґує на всі його позитивні і неґативні події, одобрює їх або осуджує. Одобрює, коли вважає їх згідними з інтересом загалу та з наказами етики, — осуджує, коли вони цьому інтересови противляться, або коли розходження між словом та ділом, між ідеалом та дійсністю стає надто велике.

Коли громадська опінія грає таку велику ролю в націях, що живуть нормальним, цебто власним державним життям, то наскільки більше значіння громадської опінії для нації недержавної. В житті недержавної нації громадська опінія стає не лише збірним сумлінням нації, але вона мусить часто заступати також функції державного апарату, законні норми та екзекутиву влади. Вона, громадська опінія, стоїть на сторожі національних інтересів і національної чести; вона піддержує свідомість живої едности недержавної нації; завдяки їй нація, не вважаючи на своє покалічення, лишається суцільним монолітом. Без громадської опінії нація не викресалаб зі себе таких цінних прикмет, якими є національна солідарність, активний патріотизм і готовість на жертви. Відпорність супроти противника і відмежування себе від чужого громадянства — це також благородні наслідки громадської опінії, яка береже національний орґанізм від винародовлення і деморалізаційних посторонніх впливів. Ніколи одначе громадська опінія недержавної нації не реаґує так справно, як у випадках, коли є вражене спільне почуття національної чести. Тоді обурена публична опінія відграє ролю того бациля, що, викликуючи горячку в хорому орґанізмі, помагає йому горячкою знищити недугу. Для оздоровлення національного орґанізму громадська опінія не уступає перед гострими, нераз навіть жорстокими засобами аж до остракізму включно. Якщо громадська опінія є виявом збірної думки нації, то яка з цього пливе наука для загалу громадянства, зокрема для його провідників?

Не легковажити громадською опінією, а дорожити нею і пильно до неї прислухуватися! (Прислухуватися до громадської опінії, це не значить забігати за ласку товпи). Не деморалізувати громадської опінії демаґоґією, не баламутити її і не розбивати, а навпаки, очищувати й цементувати! Горе такій нації, яка позбавлена виховного впливу громадської опінії. Дезорієнтація і розбиття опінії, це дві великі небезпеки для недержавної нації; це два фронти, якими противник старається вдертись до національного орґанізму. Протиставити йому треба єдину, непохитну, солідарну громадську опінію! — („Новий Час”).

Гріш, що даш на рідні школи,
Не пропащий гріш ніколи.
Вернеться, зросте він згодом
В міліони між народом.

А віддасть його Вкраїні
Молоде те покоління,
Що у рідній вчилось школі
Добувати долі-волі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На боєвий фонд.

Відділ ОДВУ, ч. 12, імени Ю. Головінського в Феладелфії, Па., вислав через Обєднання $110 на боєвий фонд УВО.

Гроші ці прийшли з коляди членів нашого відділу в сумі $83. Колядували: Т. Свистун, С. Слободян, пп. Бережницький, Клебан, Белдик. Жертвували: М. Насевич $5; п. Ферис $4; по $3: С. Бабяк, Г. Слободяц; по $2; Гр. Шагала, А. Тоганчин, М. Максимів, І Потучко, М. Дармограй, М. Коцюк, Присляк, А. Бабяк; по $1: С. Слободян, Гр. Белюх, М. Белюх, Т. Пташинський, П. Чорний, І. Стебельський, І. Клебан, Н. Цибак, А. Малець, М. Коморовський, І. Кузбит, В. Лопущанський, П. Мельник, І. Бахурськикй, К. Хамандра, С. Крайник, М. Кознарський, п. Вільчинський, М. Гайла, Ю. Баран, К. Шагала, Гр. Дорожовський, П. Олійник, П. Пачковський, Н. Росолович, д-р П. Дубас, І. Гриб, Михайлюк, п. Долинський, В. Сеткевич, М. Самбір, І. Жмутин, В. Сенишин, М. Ворончак, Д. Белик, С. Рудакевич, І. Крамар, І. Мелих, Г. Кондрацький, А. Свистун, п. Рибачок, М. Проречевський, Д. Кобильник, В. Канюка, А. Горохівський, І. Белдик, Л. Манастирська, Чудецький; по 75 ц.: В. Питляк, М. Ковтонюк; по 50 ц.: пані Совінська, А. Чурила, П. Гасин, Н. Н., С. Шатинський.

З фонду оподаткowання членів відділу ОДВУ, ч. 12, прийшло $17. Товариство Українсько - Американських Горожан жертвувало на боєвий фонд $10, що разом робить $110.

Зазначуємо, що до коляди найбільше причинився гром. І. Белдик, котрий не жалував труду й коштів і возив колядників своєю машиною.

Дня 10. січня с. р. відбулося заходом нашого відділу протестаційне віче, про котре був уже допис в „Свободі", де згадано, що по відчисленню розходу зі збірки, яку переведено на вічу, гроші вишлеться на боєвий фонд. Загальна збірка на вічу принесла $75. Жертвували по $2: Гр. Слободян, А. Бабяк, С. Мусійчук; М. Смолиґа $1.50; по $1: Панчишин, І. Зубик, М. Лишньовський, С. Крайник, М. Проречевський, О. Гучко, П. Рій, І. Белдик, С. Рутецький, Т. Свистун, С. Крутій, В. Канюка, М. Капюка, Бережницький, М. Лев, В. Лопушанський, І. Ковалик, І. Затонський, Т. Буґера, І. Козмір, І. Сосяк, К. Дипой, В. Василюк, С. Слободян, М. Самбір, М. Коцюк, П. Пеленський, Ю. Дисюк, Григулик, М. Дубенко, П. Мелько, Р. Карбівник, А. Василюк, А. Мосиць, Гр. Рибачок, А. Антонович, П. Кушнна. Разом $44.50. Дрібними жертвами $30.50. Всіх разом $75.

Разхід: галя, оголошення, летючки, висилка протестів і т. п., а разом $75.

Управа ОДВУ, ч. 12 в Филаделфії.

ВІДОЗВА.

Нелипковичі, 12/I. 1932 р.

Вельми шановні й високоповажані громадяни! Повідомляємо Вас, що кооператива „Згода" в Нелипковичах купила від Івана Заобідного місце з будовою для кооперативи, де крім кооперативи має міститися читальня та всі інші українські товариства, які повстануть у нашому селі. Дім ще в середині не скінчений тільки є наоколо стіни муровані й накриті бляхою.

Ми купили цей дім з городом за 3,250 золотих, які маємо сплатити до 1 червня 1932 року. До цього часу сплатили ми 1,250 зол. з власних фондів кооперативи, а ще лишилось до сплачення 2,000 зол. На це має кооператива претенсію до двох членів на 800 зол. Декотрі члени здеклярували 200 зол. Отже не діставалоб нам ще 1,000 зол. для сплати за дім і площу. Опріч того потрібно ще буде на віднову дому коло 1,000 зол., яких не маємо надії й змоги тут зібрати. Тому віднсимося до Вас, шановних і патріотичних громадян, з закликом допомогти нам у нашім важнім ділі.

Звертаємося до Вас, високоповажані громадяни, з просьбою пособити нам у цьому [illegible] ділі. Односельчан кличемо заснувати відповідний комітет, щоб при помочі його переводити збірки.

Датки й листи просимо присилати на адресу: Господарсько-споживча Спілка „Згода" кооп. з обм. пор. в Нелипковичах, на руки Михайла Кріби, скарбника кооперативи.

За управу кооперативи Господарсько-споживча спілка: **Михайло Кріба, Михайло Круба.**

Читальня „Просвіти": **Михайло Гайда,** голова.

— Чи ти дуже вдарився, як ввалив головою об пень груші?

— Е, не дуже.

— То чогож кричиш?

— Бо не впала ніодна грушка.

—o—

Бандит: Гроші, або смерть!

Прохожий: Грошей не маю, та може приймете вексель?

І-ШИЙ РІЧНИЙ ЗЇЗД ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНЖИНІРІВ УКРАЇНЦІВ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

В днях 19—20 грудня 1931 р. відбувся в Подебрадах, ЧСР, І-ший Зїзд Представників Інжинірських Орґанізацій, що входять в склад Союза. Заступлено було на Зїзді 11 орґанізацій з ріжних країн. Крім членів Зїзду були присутні численні гості. На Зїзді вислухано багато устних і писаних привітів від українських і чужоземних орґанізацій та осіб. Від імени присутніх на Зїзді вислано привітальну телеграму Президентови Ч. С. Р., Т. Ґ. Масарикови. Праця Зїзду переводилась як на пленумі так і на засіданнях комісій: статутової, орґанізаційної, фінансової, пресової та конґресової. Підчас Зїзду було прочитано для членів Зїзду й гостей два цікаві і змістові доклади, а саме: доцент Бочковський прочитав доклад на тему: „Проблєматика техніки в сучаснім життю людства та народів", а проф. С. Ґольдельман — на тему: „Пятирічний економічний плян СССР".

Зі звіту Головної Управи Союзу подаємо головніші моменти. Склад Союзу: до складу Союзу принято три нові орґанізації й таким чином у день Зїзду Союз складався з 13 орґанізацій, що мають разом 435 членів — інжинірів. Управа перевела широку акцію по орґанізації українських інжинірів на еміґрації: навязано тісний контакт з окремими особами та ґрупами в Канаді, Злучених Державах, Бразилії, Перу, Бельґії, Німеччині, Югославії, Болгарії, Румунії, Персії та в Китаю. В звязку з безробіттям, яке почало прибирати загрожуючий характер, Головна Управа заснувала Бюро праці, котре зібрало більш-менш вичерпуючі матеріяли про ринок праці в багатьох державах. Це Бюро веде виказ безробітних інжинірів та рівночасно провадить інтензивну акцію по підшуканню для них праці.

Союз навязав звязки з чужоземними інжинірськими орґанізаціями в Чехословаччині, Сербії, Болгарії, Польщі Бельґії, Франції і ін. Підтримувався контакт і тісна співпраця з культурними українськими орґанізаціями як на еміґрації так і в краю. Союз веде енерґійну пресову акцію, що полягає не тільки у співпраці в чужих орґанах, але й у виданню власного фахового орґану. Фінанси Союзу складаються з членських вкладок, пожертв на пресовий фонд і передплати на журнал. Річний оборот Союзу понад 80,000. кч. при прибутках 19,000 кч. та видатках — 17,000 кч.

Щодо постанов, які ухвалено на Зїзді, подаємо лише головніші. Зїзд приняв зміну статуту в тому напрямку, що до складу Союзу у винятковому випадку можуть бути приняті й окремі особи, якщо в тій державі, де вони перебувають нема українських інжинірських орґанізацій, що належать до Союзу. Ухвалено, щоби Головна Управа в міру потреби засновувала свої представництва по ріжних країнах, надаючи представництву окремі функції репрезентації. Далі Зїзд визнав необхідним, щоб при Управі Союзу було засноване постійне бюро по реєстрації, охороні та підтримці винаходів своїх членів.

Зїзд визнав необхідним видавати далі фаховий орґан Союзу „Український Інжинір". Рівночасно Зїзд вважає бажаним повести переговори про злиття „Українського Інжиніра" з „Технічними Вістями", якщо акція по скликанню Конґресу Українських Інжинірів утворить для цього належний ґрунт.

Одним з важливіщих питань Зїзду була справа скликання Конґресу Українських Інжинірів. Зїзд підтримав діяльність Управи в тій справі та постановив, що Союз має взяти участь в Конґресі та ввійти в склад майбутньої федерації Українських Інжинірів, надавши одночасно певні директиви Управі в справі Конґресу та федерації. Рівночасно була підтверджена постанова попереднього Зїзду про те, що підготовча акція по скликанню Конґресу Українських Інжинірів має й далі вестись Технічним Товариством у Львові.

По уділенню абсолюторії старим керуючим орґанам, обрані: до управи — доц. інж. Іванис (голова), інж. Кучеренвибрані: до управи—доц. інж. Сочинський (секретар), проф. інж. Шовгенів та інж. Нечай. До Ревізійної Комісії — проф. інж. Грабина, доц. інж. Галіцинський, інж. Петрів.

Взагалі треба сказати, що Союз за такий короткий час свого істнування перевів кольосальну роботу, що свідчить про його життєздатність та потребу дальшого існування.

— Як вам на імя, пане Бльох?

— Коли я вам скажу, ви будете сміятися. Мені на імя... Христіян.

—o—

— Чим є ваш комірник, пані Баранська?

— Великим винахідником.

— А щож він такого винайшов?

— Що місяця винаходить якусь причину, чому не може заплатити за хату.

—o—

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (67).

67 Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

REX MAXON

Тарзан був не з тих, щоб його можна було взяти легко. Хоч він був в арабській одежі, то всетаки лишився тимсамим владикою джунґлів, яким він завжди був. Тарзан схопив у свої могутні руки одног з Арабів і почав ним гатити інших, як тяжкою дубиною. Як грушки розлетілись Араби на сторони, а півмертвого Араба, якого тримав у руках, Тарзан відкинув геть далеко від намету. Вмить Тарзан опинився в наметі.

—o—

Тарзан побачив, що намет був порожній: „Ї" не було в нім. По запаху він почув, що тут був Таґлат. Що цей старий хитрун тут робив? Чого він вдерся сюди й де він тепер? У той час, коли до вуха Тарзана долітали голоси Арабів, які прибігли на поміч своїм товаришам, Тарзан побачив у даху пролом, через який сюди вдерся Таґлат. Для Тарзана стало ясно все. Він почав сердито кричати, видаючи свої дикі згуки. Араби дивувалися, звідки взявся дикий звір у наметі.

Це Арабів трохи спинило біля дверей і вони добре узброїлися та приготовились битися не лише з дивним дикуном джунґлів, але й з невідомим звірем, що вломилися в намет. Намет був порожній. Тут Араби побачили, що в той час, коли вони готувалися вломитись до намету, з нього забрався дикун через пролом у даху. Але деж ділася жінка, яку вони мали охороняти? Що сталося з нею? Для Арабів усе було якоюсь незрозумілою загадкою.

Тарзан вискочив через пролом у даху з намету. Побіг до умовленого місця зустрічі з Чолком і не знайшов його там. Лють охопила Тарзана. Таґлат забрав у нього „Ї" й десь тепер утік з нею. Чолк зрадив його й також десь забрався геть. Знову Тарзан лишився сам у джунґлях. Тяжким для нього було ударом не лише стратити двох своїх товаришів, але й затратити слід „Ї". В люти й з досадою Тарзан знову пустився в джунґлі шукати свого.